

खासदार की पगारी नोकरदार

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी हे स्वतःला प्रधानसेवक म्हणवून घेतात असे सांगत असताना जे लोकप्रतिनिधी असतील ते जनसेवक आहेत असेच त्यांना त्यातून सांगायचे असते. ज्यावेळेला राजकारण किंवा समाजकारण करायचे असते त्यावेळी त्यामध्ये सेवेची भावना असली पाहिजे आणि सेवेतून मिळणारा मोबदला हासुद्धा मर्यादित स्वरूपाचा असला पाहिजे. परंतु आपल्या देशातील लोकप्रतिनिधींनी राजकारणाची आणि समाजकारणाचीसुद्धा व्याख्याच बदलून टाकली आहे. या दोन्ही क्षेत्रातून सेवाभाव शिल्लक राहिलेला नाही. राजकारणाचा तर अक्षरशः धंदा झाला आहे. सरकारी तिजोरीची लूट करणे असाच उद्देश त्यातून प्रामुख्याने दिसून येतो. जेवढ्या सरकारी सोयी सवलती किंवा फायदे घेता येतील यासाठी देशातील समस्त राजकारणी एक झालेले दिसून येतात. आतादेखील खासदारांना थोडीथोडीकी नव्हे तर दुप्पट वेतनवाढ हवी आहे. सध्या त्यांना महिन्याला ५० हजार रुपये वेतन मिळते ते त्यांना दुप्पट म्हणजे १ लाख करून हवे आहे. यासंदर्भात एक समिती नेमली गेली होती. त्या समितीने सरकारी तिजोरीचा किंवा राजकारण हे समाजसेवेचे माध्यम आहे याचा कोणताही विचार न करता शिफारशी केल्या आणि वेतनवाढ सुचविल्यावर खासदारांच्या निवृत्ती वेतनातही घसघशीत वाढ सुचविली आहे. सध्या खासदारांना २० हजार रुपये निवृत्ती वेतन मिळते ते ३५ हजार रुपये करावे असे या समितीचे म्हणणे आहे. तसेच खासदारांना पहिल्या दर्जाचा रेल्वे प्रवास फुकट करता येतो. त्यांच्यासोबत एका व्यक्तीलाही मोफत नेता येते, परंतु त्या व्यक्तीलासुद्धा पहिल्या दर्जातूनच प्रवास करण्याची मागणी या समितीने केली आहे. समितीच्या शिफारशीत म्हणजे सरकारी तिजोरीची मनमानी पध्दतीने लूट करण्याचा प्रकार ठरतो.

सरकारी सुविधांची लूट

खरे तर कोणत्याही लोकप्रतिनिधीला मग तो खासदार असो आमदार असो किंवा अगदी नगरसेवक असो त्याला वेतन किंवा पगार देणे हेच मुळात चुकीचे मानले पाहिजे. कारण हे लोकप्रतिनिधी लोकांनी निवडून दिलेले असतात. ते काही सरकारी नियमाप्रमाणे निवडलेले किंवा नेमलेले कर्मचारी नसतात. ज्यांना पगार किंवा वेतन दिले जाते त्यांना नोकरांच्या किंवा सरकारी सेवेच्या अटीसुद्धा पाळाव्या लागतात. तशा कोणत्याच अटी या लोकप्रतिनिधींना लागू होत नाहीत किंवा त्यांच्याकडून त्या पाळल्या जात नाहीत असे असताना त्यांना वेतन देणे चुकीचे ठरते फार तर फार त्यांना दिला जाणारा मोबदला हा मानधन म्हणून मानला पाहिजे. याची दोन महत्त्वाची कारणे आहेत. एक म्हणजे लोकप्रतिनिधी हे सरकारी पद नाही तो एक सन्मान असतो. लोकांमध्ये त्यांच्याविषयी आदर असतो. त्यांनी स्वतः हे क्षेत्र निवडून समाजसेवेचे एका अर्थी व्रत घेतलेले असते. म्हणून लोकांच्या मनातदेखील त्यांच्याविषयी आदरही असतो. लोकशाही व्यवस्थेमध्ये लोकप्रतिनिधी म्हणजे खासदार, आमदार यांना एक स्वतंत्र स्थान आहे.

तो मान टिकवून ठेवण्याचे काम या लोकप्रतिनिधींनी करायला हवे. ते जर सामान्य कर्मचाऱ्याप्रमाणे असा पगार मागू लागले किंवा आपल्या हातात कायदे बनविण्याचे अधिकार आहेत म्हणून त्याचा मनमानी पध्दतीने वापर करू लागले किंवा आपला स्वार्थ साधू लागले तर त्यांना लोकप्रतिनिधी तरी कसे म्हणायचे असा प्रश्न निर्माण होतो. नरेंद्र मोदी स्वतः बरोबर सर्वच खासदारांना सेवक असल्याचे म्हणवून घेत असतील तर त्यांनी या पध्दतीने स्वतःची पगारवाढ करून घेणे अत्यंत अयोग्य ठरते. त्यांनी थोडा विचार केला पाहिजे. आज आपल्याच देशातील पन्नास टक्के जनतेला दहा रुपयेसुद्धा रोज मिळत नाही. गरिबीचे प्रमाण पन्नास टक्क्यापर्यंत आहे अशावेळेला स्वतःसाठी १०० टक्के पगारवाढ घेणे नैतिकतेला कितपत धरून ठेवते.

मोबदला नव्हे पगार

खासदारांना मतदार संघात फिरावे लागते. लोकांची कामे करावी लागतात. त्यासाठी त्यांचा नक्कीच काहीना काही खर्च होतो, तो त्यांना मिळायला पाहिजे. परंतु त्याचे स्वरूप जर भरमसाठ असेल तर तो मोबदला ठरत नाही. ती सरळसरळ लोकांचे काम केल्याबद्दल वसूल केलेली किंमत ठरते आणि अशी किंमत मोजून जर आमचे खासदार कामे करित असतील तर ती सेवा कशी काय म्हणायची, तो एका अर्थी त्यांचा राजकीय व्यवसायच ठरतो. सरकारी सेवेचा सगळ्या मार्गाने फायदा झाला पाहिजे हीच या लोकांची मनोवृत्ती आहे. आपण राजकारण करतो म्हणजे लोकांचे प्रश्न सोडवितो, समस्या सोडवितो त्याबद्दल काही प्रमाणात आपल्याला सरकारकडून मोबदला दिला जातो. त्यावर त्यांनी समाधान मानले पाहिजे. कमीतकमी सरकारी यंत्रणेचा किंवा पैशाचा वापर करून त्यांनी कामे केली पाहिजेत. कारण खासदारांना किंवा आमदारांना मिळणाऱ्या पगारापेक्षा त्यांना मिळणारा सन्मान किंवा आदर हा जास्त मोलाचा असतो. त्याचा त्यांनी विचार केला पाहिजे किंवा त्यांचाच योग्य तो सांभाळ केला पाहिजे. आज त्यांच्या उलट परिस्थिती असते. कारण या भरमसाठ पगाराशिवाय त्यांना विमान प्रवास फुकट राहण्याची व्यवस्था वाहन भत्ता त्यांच्या एका सेक्रेटरीचा पगार फुकट टेलिफोन शिवाय अधिवेशनाच्या काळात त्यांना केवळ तीस रुपयामध्ये भरपेट जेवण देण्याची व्यवस्था तिथल्या कॅटीनमध्ये उपलब्ध असते. अशा अनेक सुविधा मिळतात म्हणजे हा हिशोब जर काढला तर एका खासदारापाठी दर महिन्याला सरकार किमान २-३ लाख रुपये खर्च करते. असे असूनही पुन्हा १-१ लाख रुपये पगार मागण्याची ते तयारी करतात. हे आश्चर्यकारक ठरते. पंतप्रधानांच्याच अटल पेन्शन योजनेमध्ये सामान्य माणसाला दर महिन्याला दोन हजार रुपयेसुद्धा पेन्शन मिळू शकत नाही पण खासदारांना मात्र तब्बल ३५ हजार रुपये पेन्शन हवी आहे, ही विसंगती एका अर्थी लोकशाहीचीच चेष्टा करणारी ठरते आणि म्हणूनच मग म्हणून तुम्ही खासदार आहात की पगारदार नोकर आहात, हे देखील एकदा नक्की व्हायला हवे.